

Poštnina plačana v gotovini.

NAŠ

Prava vera bodi vam luč,
mate ni jezik bodi vam ključ
do zveličanske narodne omike.

A. M. Slomšek.

DOM

List za ljudsko prosveto

Vsebina:

	Stran
Dr. Jož. Hohnjec: Pomen ljudske izobrazbe za prospeh naroda	1
Kastor: Sadovi brezverske vzgoje	5
Višavska: Na razpotju	6
Justin: Na široko	7
Joža Barle: »Čebelice«	8
Zvonimir: Največji tiran	9
Na delo za dobre časopise!	12
Dekliški vrtec	13
Razgled po svetu	14
Društveni glasnik	15

Letnik XVI.

Maribor.

Št. 1

Januar 1924

„NAŠ DOM“ izhaja mesečno. Naročnina znaša za celo leto 12:50 Din. Posamezna številka stane 1 50 Din. Odgovorni urednik: Marko Krajnc. Upravništvo: v Mariboru, Cirilova tiskarna. Tiska tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Rokopise je treba poslati do 10. vsakega meseca uredništvu „Našega Doma“ v Mariboru, Cirilova tiskarna.

„Naš Dom“

stane za l. 1924 samo 12 50 dinarjev, za Goriško in Istro 5 lir, za Koroško 15 000 aK, za Ameriko 1 dolar.

Tako nizko naročnino smo mogli nastaviti le vsled tega, ker so nam naši marljivi poverjeniki in poverjenice prejšnje leto pridobili prav lepo število naročnikov. Upamo, da nam ostanejo zvesti vsi tudi v letu 1924.

Poverjeniki in poverjenice!

Prihodnjih 14 dni posvetite agitaciji za „Naš Dom“.

Želimo, da pride „Naš Dom“ v vsako slovensko hišo.

Nabiranje novih naročnikov se naj vrši potom nabiralnih pol.

Za vsako vas se naj določi eden poverjenik ali ena poverjenica, ki naj ne miruje prej, dokler vsaka hiša ne naroči „Našega Doma“.

„Naš Dom“ je glasilo Prosvetne Zveze. Za naša društva je naročitev obvezna. Radi tega naj vodijo in pospešujejo agitacijo za „Naš Dom“ naša društva. Pri skupnih naročilih po 10 izvodov in več stane 1 izvod 12 dinarjev.

Listnica uredništva. Vsem cenjenim sotrudnikom, čitateljem in prijateljem „N. D.“ želi urednik srečno Novo leto, s prošnjo, da ostanejo vsi še znanprej listu zvesti in ga vsestransko podpirajo. Kdor je bil z listom v enem ali drugem oziru nezadovoljen, naj ne odpove lista, ampak naj pove odkrito svoje mnenje in naj nam poda nasvete, kako bi bilo mogoče list izboljšati. V novem letu hočemo nuditi v „N. D.“ še več različnega, zanimivega in koristnega berila kakor dosedaj. V prihodnji številki bomo pričeli velezanimiv spis prof. dr. Šarabona: „O vplivu človeka na naravo“. Potem bo prinašal „N. D.“ redno najvažnejša poglavja iz narodnega gospodarstva. Podajali bomo tudi primerno snov iz zgodovine Jugoslovanov, govorili posebno o cerkvenih razmerah in o razmerju do Rima. „Pod vaško lipo“ in v „Dekliškem vrtecu“ pa naj kramljajo in čebljajo fantje in dekleta med seboj, naj se vadijo še znanprej v pisateljstvu in tudi v pesnikovanju. Urednika z ostrimi škarjami ob pasu, z modrim svinčnikom za ušesom, z velikanskim košom na hrbtu in z dolgim ravnilom v roki naj se nič preveč ne bojijo. Kar bo dobrega bo pohvalil, slabo bo pa grajal, vedno bo govoril resnico, četudi bo za marsikaterega bridka in neprijetna. Predno bo izginil ponesrečen spis oz. pohabljen pesmica v košu, ji bo napisal urednik v „Listnici uredništva“ kratko posmrtnico. Fantje, dekleta, vadite se sedaj v zimskih večerih v pisateljstvu, pišite lepo, različno, odkritosrečno in pošljite potem vse te sadove vašega truda uredniku, ki ima največje veselje z dopisi priprostih fantov in deklet. Bog vas živi!

N A Š D O M

Letnik XVI.

Maribor, januar 1924

Št. 1.

Dr. Jož. Hohnjec:

Pomen ljudske izobrazbe za prospah naroda.

Ciceron, največji rimski govornik, je v svojih „Tuskulanskih razgovorih“ zapisal te-le besede: „Kakor njiva, najsi je še tako rodovitna, brez obdelovanja ne more biti plodonosna, tako tudi ne duh brez pouka in izobrazbe“.

Plod in sad je zaželjeni cilj, predpogoj za to pa je obdelava in oskrba. Nezorana, neobdelana njiva je škoda in sramota za poljedelca. Nekultiviran duh ni ne v korist in čast poedincu, pa tudi celemu narodu ne.

Zaklad slov. naroda.

Čast in veličina slovenskega naroda ni v njegovem broju in velikosti njegove zemlje. Po broju in teritoriju spadamo med male narode. Naša slava in hvala je v lepoti naše zemlje ter v inteligentnosti in izobraženosti našega ljudstva. V prvi polovici preteklega mesca se je Radić, vodja hrvatskega naroda, v Londonu razgovarjal z nekim uplivnim angleškim državnikom. Ko je govor prišel do Slovencev, je angleški državnik vzkliknil: „Divna Slovenija! Inteligentni slovenski narod!“

Inteligentnost, izobraženost, kultura: to so tisti činitelji, ki so poneli sloves našega naroda daleč preko mej naše države. Z militarizmom se nismo nikdar in se tudi ne bomo ponašali. Narodnostni imperijalizem nam je tuj. Za kapitalistično nadvlado nam nedostaje sredstev in volje. *Naš zaklad je naša ljudska izobrazba.* Naša velika narodna naloga je, da množimo ta zaklad ter da ga delimo med člane naše narodne skupine. Zaklad narodne kulture in izobrazbe ima to posebno svojstvo, ki ga nimajo drugi zakladi, da se z delitvijo ne zmanjša, marveč da raste. Čim več ljudi je deležnih narodne kulture, omike in izobrazbe, tem večji je ta zaklad.

Prava omika.

V čem pa je prava omika in istinita izobrazba? Izobrazba in omika ni v množtvu tega, kar kdo zna, marveč v moči in sposobnosti za rešitev nalog, ki jih stavi življenje.

Življenje stavi poedinemu človeku in vsemu narodu velike naloge. Simon Gregorčič pravi v znani svoji pesmi „Življenje ni praznik“:

„Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
življenje naj bode ti delaven dan!“

Čas življenja uporabiti kakor delavni dan, upotrebiti vse sile duha, volje in telesa na poti do cilja, to je naloga, ki jo življenje stavi poedincu in celemu narodu.

Skrivnost uspeha.

Ali je naš narod sposoben ter ima dovolj moči za rešitev te naloge? Kaj je narodu potrebno, da ima v svojem delu in boju uspeh? Na to vprašanje hočemo odgovoriti z besedami, ki jih je v letošnjem poletju izgovoril angleški ministrski predsednik Baldwin: „Vsakemu narodu je potrebno za njegov uspeh, prvo: da brani in hrani vero svojih očetov, drugo: da ima čvrsto zaupanje v svojo bodočnost, tretje: da nad vse ljubi delo“.

Veruj!

Vero postavlja Baldwin na prvo mesto. Ako to storimo mi, se nam očita, da vero izrabljamo v politične svrhe ter se nas zgrdi in opsuje kot klerikalce. Zato smo navedli mišljenje gospoda Baldvina. Sodimo, da bo gospodu Baldvinu ravno tako vseeno kakor nam, ako ga naša napredna in svobodomiselnost radi tega počasti s pridevkom klerikalizma.

Brez vere ni prave morale, brez morale ni kulturnega in socialnega napredka. Etično-religiozna kultura je duša kulturnega napredka. Vera je za obstoj, razvoj in napredek vsakega naroda največjega pomena. »*Bog je narodu ravnoliko potreben, kakor svoboda*«, je rekel grof *Gabriel Mirabeau*, znani francoski državnik in govornik († 1791). Od vere v Boga in v tej veri temeljujoče morale je odvisen prospeh naroda in države, kakor je izjavil njegov oče Viktor Mirabeau: „Morala ljudi je zadnji razlog za prospeh ali propad kakšne zemlje“.

Obnova držav in narodov je prvo in pglavitno stremljenje, ki sedaj prevladuje po vseh državah Evrope. Brez verskega prenovljenja pa je izključena obnova v političnem, gospodarskem in socialnem oziru.

Poglavar italijanskih fašistov *Mussolini*, sedaj neomejen gospodar Italije, je večkrat v javnosti povdarjal dejstvo, da je italijansko ljudstvo s svojo inteligenco pred in po vojni doživelo verski preporod. V tej verski obnovi, katero hoče gojiti in krepiti, vidi Mussolini največje jamstvo za uspeh italijanskega naroda v delu in borbi za visoke cilje. Znani nemški sociološki pisatelj *Werner Sombart* — po veri protestant — je v nekem predavanju na Dunaju dal izraz svojemu prepričanju, da more človeštvo rešiti propada samo povratek k normativnemu principu, v nasprotju z materijalističnim principom, k vzgoji duha, v zvezi z visokim spoštovanjem verskih in mo-

ralnih idealov. „Odločilno ne bo,“ tako je izjavil, „slojevitost (razdelitev družbe po socialnih slojih), marveč duh, ki živi v človeštvu. Novi duh! Moliti za prihod duha je molitev vsakega kristjana in mi v gotovem smislu ne moremo boljšega storiti, nego da molimo za versko razsvetljenje. Zakaj prihodnost ne bo mogla biti brez verskega razsvetljenja. Ako pride, pride kot milost neba. Mi pa moramo pot hoteti, ki tja vodi. Ni treba, da brez upa gledamo v bodočnost, zakaj v različnih skupinah so že znaki novega duha. Zlasti na našo mladino moramo staviti mnogotero upanje.“

Opica — stražar.

Na našo mladino stavimo tudi mi vse svoje upanje. Zato pa ne moremo dovoliti in tudi nikdar ne bomo dovolili, da bi se vzgoje naše mladine postalili ljudje, ki za to nimajo smisla, ne sposobnosti.

V zbirki budističnih pravljic se tudi nahaja pravljica z naslovom „Opice kot stražarji parka“. V indijskem mestu Benares, tako pripoveduje pravljica, je bila nekoč velika ljudska veselica. Vse, mlado in staro, bogato in siromašno, je drlo na veselico. Zahotelo se je tudi stražarju kraljevega parka po veselici. Mislil je pri sebi: „V mestu je veselica. Zakaj ne bi šel tja? Saj ostanejo v parku opice, katerim naročim, naj prilivajo drevesom.“ Gre k poglavarju opic. „Dragi poglavar“, tako mu reče, „vi in vaše opice imate veliko koristi od parka. Vi jeste brstje, cvet in sad. Ali bi ne bili tako dobri, da prevzamete škropljenje mladih drevesc, dokler se ne vrnem z veselice?“ „Da, da, jako rad“, odgovori poglavar v imenu vseh opic. Stražar jim prinese usnjate cevi in čebre za polivanje ter jim končno priporoči: „Le dobro napravite!“ Po njegovem odhodu vzamejo opice cevi in čebre ter začnejo polivati drevesca. Kar pa stopi poglavar med nje ter pravi: „Bratje in sestre opice! Treba je paziti, da ne porabite preveč vode. Prepričajte se najprej, kakšna so drevesca in zato jih izpipajte iz zemlje. Če korenine gredo globoko, je treba na nje vliti veliko vode, če pa so korenine plitve, zadostuje malo vode“. In opice so storile po tem nasvetu.

Dozdeva se mi, da so tem opicam podobni oni vzgojitelji mladine, ki prihajajo med mladino z neko vodo narodne in človečanske morale. Da bi pa njihovo polivanje imelo več uspeha, hočejo najprej mlade duše in mlada srca izrjavati iz tal pozitivne vere, kamor so jih vsadili njih verni starši in dobri domači vzgojitelji.

Verska in moralna vzgoja naše mladine se mora vršiti po načelih naše vere, torej po tistih činiteljih, ki so njeni kompetentni tolmači. To naj imajo pred očmi vsi oni krogi med učiteljstvom, ki so nedavno na zboru svojega združenja v Beogradu proglasili načelo: Vsi duhovniki ven iz šol! Kakor poročajo veri neprijazni listi, je to proticerkveno hujskanje baje doseglo uspeh, da se bo v zakonskem načrtu o narodnih

šolah člen 39 v toliko spremenil, da poučuje učitelj v ljudski šoli vse predmete, torej tudi veronauk. To je direktna vojna napoved slovenskemu in hrvaškemu katoliškemu narodu. Mi to borbo sprejmemo z ono samozavestjo, s katero smo doslej vodili vse boje za naše verske svetinje. Mi že danes dajemo svobodomislecem med učiteljstvom in tudi v drugih krogih na znanje, da bodo trčili ob odpor, kojega se niti ne zavedajo. Kdor buta ob skalo, si pokvari glavo ter si jo razbije, ako ne odneha.

Zaupaj!

Čvrsto zaupanje v svojo bodočnost, je drugi pogoj za uspeh naroda. Svojo prelepo pesem „V pepelnični noči“ je S. Gregorčič zaključil s temi besedami:

„Le vstani, borni narod moj,
do danes v prah teptán
pepelni dan ni dan več tvoj,
tvoj je — vstajenja dan!“

Ob gromenju topov, ki so s svojim gromkim glasom spremljali zaključek svetovno vojne, je Slovan vstal ter stresel s sebe okove, v katere so ga vkovali drugi narodi. S slovanskimi narodi je tudi vstal slovenski narod. Pa ne ves. Na stotisoče naših bratov je ostalo pod nadvlado tujinstva. Našim sosedom na severu in zapadu se je posrečilo, da so odtrgali velike dele slovenske zemlje ter jih pridružili lastni državní posesti. Osvojili so si zemljo in telesa, ki hodijo po njej. Osvojili pa niso duha naših ljudi. Slovenski duh bo ostal med našimi brati, ki so pod nemškim in italijanskim vladstvom, ta duh jih bo vedno tešil, bodril in krepčal ter bo tkal nevidne, pa trdne vezi med njimi in nami, ki živimo v narodni državi. Up na pridružitve naših ločenih bratov k našemu narodnemu telesu pojačuje naše upanje v bodočnost našega naroda. To upanje tudi opravičuje cilj, ki za njim stremi naš narod. Ta cilj je: Kot gospodar na svoji zemlji, katero je obranil v tisočletni težki borbi s premočnimi sosedi, upravljajoč v njej vse razmere in posle po lastnih načelih in izvoljenih zastopnikih ljudstva, bo naš narod na vseh poljih ustvarjal kulturne vrednote ter bo luč izobrazbe in prosvete nosil med svoje stanovce in sloje in njihove člane.

Delaj!

K temu pa je potrebno to, kar Balduin povdarja kot tretji pogoj: *ljubezen do dela*. Delo je za človeka moralna dolžnost, naložena mu od Stvarnika. Zato je krščanstvo od nekdaj lenobo smatralo kot zlorabo božjih darov, kot prezir zakona in kot začetek vseh pregreh. Na drugem stališču je bilo poganstvo, ki je telesno delo obsojalo kot nevredno za svobodnega človeka. Aristotel in Plutarh, Ciceron in Seneka so priče splošnega prezira, s katerim je klasično poganstvo gledalo na telesno delo. Krščanstvo, ki je osvo-

bodilo človeka, je tudi delo osvobodilo ter mu priborilo priznanje in čast.

Delo je ona sila, ki ustvarja vrednote na vseh poljih. Brez dela ni ne materialnih (tvarnih) ne duševnih vrednot. Brez njega ni sredstev za telesno življenje, brez njega ni duševnega gibanja in napredka. Že samo dejstvo, da narod ljubi delo, je dokaz, da je ta narod kulturni. Njegovo mnogostransko, organizirano in vztrajno delo mu zajamčuje častno mesto v krogu naprednih in izobraženih narodov. Narod, v katerem se je udomačila lenoba, je obsojen na nazadovanje in propad. To spričuje zgodovina.

Zato pa mora naša izobraževalna organizacija, kakor poedincu tako tudi celemu narodu klicati v spomin Gregorčičeve besede:

„Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
saj moško dejanje krepčuje moža,
a pokoj mu zdrave moči pokonča.
Dejanje ti ljubi, a boj se pokoja!“

Da, dejanje, delo krepčuje moža, krepčuje ves narod. Zato pa je velika velevažna naloga, ki je naša izobraževalna organizacija nikdar ne sme puščati v nemar: *vzgajati narod in slasti mladino k ljubezni do dela.*

Kastor:

Sadovi brezverske vzgoje.

V šolah, iz katerih je izobčen Bog, po šolah, na katerih je utihnila molitev, na šolah, kjer se mesto verouka uvaja *obvezna* vzgoja v brezverskem sokolskem duhu: v takih šolah se bo vzgojil rod, ki bo v svoji brez- in protiverski napolizobrazbi šiba, prokletstvo ne samo za Cerkev, ampak tudi za družino, občino, državo.

Nenravnost.

Na takih učilnicah pade z ugledom Cerkve tudi ugled učiteljstva, množijo se slučajni *nenravnosti* med mladino, dorašča rod revolucionarcev-*anarhistov!* Že l. 1838 piše francoski list „Journal des Debats“ (žurnál de debá): „Brezverske šole so zadjale družbi globoko in nevarno rano. To trditev dokazujejo statistike hudodelcev. Sedaj šele jasno spoznamo, da pouk sam, ki ni prepojen z vero in ji celo nasprotuje, ne more naroda povzdigniti; tak pouk državi bolj škoduje ko koristi.“

Zločini.

Italijanski profesor A. Franchi pa na podlagi statistike dokazuje: 1. Zločini se stalno množijo, posebno še med mladino. 2. Zločini se množijo v razmerju z večjim številom učiteljev in šol. 3. *Zločini so najbolj razširjeni v onih krajih, v katerih so brezverske šole.* (La scuola catt. 1. III. 1920). In o tej brezverski italijanski šoli, po kateri hočejo prikrojiti

tudi naše šolstvo, piše poslanec Antonino Anile: „Položaj, v katerega je spravila država šolstvo je tak, da sploh ni več mogoče govoriti o pravi šoli. Imamo še samo mogočen, železen oklep predpisov in postav, ki pa ne vzgaja, ampak ubija. V preveliki gorečnosti so hoteli izbrisati iz italijanske zgodovine devetnajst stoletij katoličanstva, pri tem pa niso pomislili, da jim potem nič več ne ostane.“ (Vita e Pensiero 15. III. 1920).

Šola brez duše.

„Naša šola nima več duše“, toži prof. Gentile v svoji knjigi „Scuola e Filosofia“. „Ko smo jo odtegnili vplivu vere“, nadaljuje, „ji nismo mogli vliti druge enakovredne vsebine“.

Proti državi in proti cerkvi.

Zelo resne so besede, ki jih je zapisal papež Pij IX. 14. julija 1864: „Vzgoja, ki misli, da ne potrebuje pomoči krščanske vere, more ustvariti samo rod, ki bo poznal le *hudobijo in samoljubje* ter postal državi ravno tako nevaren kakor cerkvi!“

Če pomislimo na sadove, ki jih bo rodila brezverska šola tudi pri nas, kakor jih je že po drugih državah, se moramo nehote vprašati: Kaj nam pomaga ves napredek in vse znanje, ki si ga bo pridobila mladina v šoli, ako bo pa obenem izgubila najvišje dobrine: vero in čednosti. Mi ne rabimo samo učenih ljudi, ampak predvsem poštene, krepostne, globoko verne! In takih nam ne bo nikdar vzgojila brezverska šola, ker jih ne bo mogla vzgojiti!

Proč z brezversko šolo!

Ker ljubimo katoliško Cerkev, slovenski narod, jugoslovansko državo in jim hočemo samo dobro, zato odločno zahtevamo: proč z brezversko šolo! Proč z vsemi brezverskimi ustavami in postavami, ki hočejo prepoditi verouk in verske vaje iz naših šol! Papirnatim resolucijam, ki jih sklepa brezversko učiteljstvo, se smejimo, protiverskih postav se ne bojimo, ustrahovati se ne damo!

Na naši strani je prirodno, božje in cerkveno pravo, na strani naših nasprotnikov pa samo strast, slepo sovraštvo do katoliške Cerkve in nasilje. Poprej ne bomo mirovali in ne odnehali z bojem, dokler ne dosežemo svoje upravičene zahteve:

versko šolo!

Višavska:

Na razpotju.

Ne pojdem po njej
po shojeni cesti življenja;
ni mar mi teh plitvih duš,

ne šumnega njih vrvenja.
Jaz pojdem raje po stezi,
kjer hodijo tihe, globoke duše . .

Nesmrten njih cilj
postavljen v nadzemske višave,
jim daje pogum in moč,

premagati vse težave!
Da ne zaidejo v temi,
hité za večno svetimi vzori.

Justin:

Na široko!

Od časa do časa se je treba resno povpraševati, kako je z našimi društvi? Ali napredujejo glede števila članov, ali jih ljudstvo razume in ljubi, in zlasti, ali dosegajo svoj namen, da so namreč dobra šola mladini?

Ponosni smo na to, da je skoro ni več župnije, v kateri ne bi bilo nobene organizacije. Toda, ali so postala društva narodova last ali ljudstvo čuti njihovo potrebo? Zdi se, da je pogosto takole: Prvi čas, ko ravno pride med ljudi nova misel, ko se društvo ustanavlja, takrat je veliko navdušenja. Ko pa se sčasoma čuti, da je treba resnega in neprijetnega dela, se začne vse razgubljeni. Prvi odborniki in delavnejši člani se razhajajo in starajo, dobrih namestnikov zanje pa noče biti od nikoder.

Redko je društvo, ki bi dosegalo svoj poglobitni namen, da bi namreč v občini ali župniji vzgojevalo nov rod, sposoben, da nam pribori boljše čase, in vreden lepše usode. Velik del ljudstva ne razume naloge, katero ima naše gibanje, večina slovenskih fantov in deklet še vedno hodi čisto svoja pota. Če je v domači hiši dobra vzgoja in pravi strah, še ni toliko reči. A večina neorganizirane mladine živi v pogubnih razvadah.

Dekliške Marijine družbe in Dekliške zveze so še na najboljšem. Toda „Orel“ še nikakor ni tako razširjen, kakor bi moral biti; še manj Mladeniške zveze. Odrastli možje in žene so pa pri naših izobraževalnih ali posvetnih društvi sploh bele vrane.

Še slabše je pri zadrugah in posojilnicah. Ko se ustanovljajo, je par predavanj, in spravi se skupaj toliko ljudi, da pride do ustanovitve in da se izvoli odbor. Nato se začne nekako uradovati, ljudstvo gleda od strani, ali bo kaj koristi, seje in občni zbori so večkrat nesklepčni in v kraju raste nov rod, ki nima niti pojma o tem, kaj je zadruga, konzum ali posojilnica.

Zato mislim, da je ena naših najnujnejših potreb: organizatorji med ljudstvo! Eno leto naj ne bi delale organizacije nič drugega veliko, ko da bi šli agitatorji od vasi do vasi, od hiše do hiše, ter poučevali ljudi, kaj so društva in kakšno moč bi lahko imelo ljudstvo v njih. Mislim, da ta čas ne bi bil izgubljen.

Seveda, težko je tako delo, najbolj zato, ker manjka sposobnih predavateljev. In če bi jih bilo, je pa premalo voditeljev, ki bi mogli vzeti

nase težko vsakdanje delo po zadrugah in društvih. Zato je neizmerna nesreča za naš narod, da je toliko izobražencev zapustilo svoje ljudstvo, njegove običaje, izgubilo smisel za njegove potrebe ter živi popolnoma ločeno od ljudstva v neki visokosti in namišljenem naprednjaštvu. Vsak izobraženec bi moral delovati med ljudstvom in za ljudstvo. Dajal bi mu lahko koristne nauke o vsem: o zdravstvu, obleki, hrani, o poljedelstvu, živinoreji, gozdarstvu, kupčiji, o sadjereji in čebeloreji, o šivanju in kuhanju, o časopisih in združništvu. Skratka vse, česar se sam nauči, bi moral podajati ljudstvu, ki mu zato daje vsakdanji kruh in bi mu vračalo tudi z ljubeznijo in spoštovanjem. Zato bi pa moral vsak izobraženec imeti smisel vsaj za eno stroko, in predvsem ljubezen do preprostega naroda.

Storimo, kolikor moremo! Kakor je še daleč na globoko, tako imamo še daleč na široko!

Joža Barle:

„Čebelice“.

Čebelice poznamo kot pridne in marljive živalice, ki dan za dnem vztrajno in neumorno znašajo sladko strd, ki jo imamo vsi radi. Zato nam je ravno čebelica simbol in znak pridnosti in marljivosti. In ravno po čebelicah imajo svoje ime tudi naše najnavadnejše in najenostavnejše ustanove za varčevanje: „Čebelice“.

Kaj so Čebelice, je gotovo vsakomur znano in je razlaga nepotrebna. — Komu so namenjene čebelice? Čebelice so namenjene naši mladini, imajo namen, vzgajati našo mladino k varčevanju, da bodo naši mladeniči in naša dekleta kdaj dobri, varčni gospodarji in gospodinje, ki bodo znali in znale tudi svoje otroke vzgajati v varčevanju.

Vsaka znanost, vsaka spretnost, vsaka izurjenost zahteva učenja, mnogo in temeljitega učenja in veliko vaje. Pravimo, da še nihče ni učen padel iz nebes in to je gotovo resnica. Resnica pa je tudi, da kdor hoče v zrelih letih znati, se mora mlad učiti. — Isto velja tudi o štedenju ali varčevanju. Po svoji naravi nismo nagnjeni k varčevanju, ampak preje k zapravljanju. Zato pa: kdor hoče znati varčevati, se mora v mladosti tudi učiti in vaditi. To pa ni vselej lahko, osobito posamezniku ne. Lažje gre, ako jih je več skupaj, ki imajo isti namen in isti cilj, torej v društvih.

Ako se ozremo širom naše Slovenije, vidimo, da je vsa preprežena z raznimi mladinskimi društvi. Imamo Kat. prosvetna društva, Orle, Orlice, Dekliške zveze, Marijine družbe in še razna druga društva. Vsa ta društva so vzgojna in izobraževalna. In če je temu tako, ali ni čisto naravno, da prevzamejo med svoja vzgojna in izobraževalna sredstva tudi Čebelico kot najuspešnejše in edino sredstvo za vzgojo k varčevanju.

Vsako mladinsko društvo mora imeti svojo Čebelico!

Čebelice morajo postati prava ljudska visoka šola v varčevanju.

Iz te visoke šole bodo izhajali varčni gospodarji, stebri družin, občine, naroda, države — bodo izhajale varčne gospodinje, ki uspešno podpirajo tri vogle pri hiši.

Naše ponižne, skromne Čebelice pa zadenejo pri svojem poletu na marsikak predsodek. Mladina ima nasproti Čebelicam svoje pomisleke, starina pa zopet svoje. Oglejmo si nekatere, ki jih največ slišimo.

„Kaj bomo s Čebelico?“ vprašujejo nekateri mladi, „saj nimamo denarja!“ — To je v toliko res, da nimamo težkih stotakov in tisočakov, in tistim, ki jih imajo, Čebelice niti niso namenjene, za te so posojilnice. Čebelice so namenjene malim in najmanjšim varčevalcem in vlagateljem, tistim, ki naj se šele učijo varčevati in vlagati — tak vlagatelj pa je lahko vsakdo. Ako semintja pobrskamo po naših žepih, bomo navadno le našli notri kak dinar — in Čebelica tudi en dinar z veseljem sprejme. Sicer pa: manj cigaret, manj vina, manj nepotrebnih izdatkov — prihranke pa v Čebelico. To se pravi varčevati in Čebelica ima ravno namen navajati k varčevanju.

Drugi mladi dvomljivci pa pravijo: „Čemu Čebelice sedaj, ko smo mladi? Ko bomo starejši in svoji gospodarji, bomo že varčevali in hranili!“ Da ta ugovor zelo, zelo šepa, je popolnoma jasno. „Kar se Janezek ni učil, tudi Janez ne zna,“ pravi pregovor in pregovori se rodijo iz premnogh, bridkih izkušenj.

Sedaj pa se oglasijo stari možakarji. „Čebelice so nepotrebne,“ pravijo, „čemu pa imamo posojilnice?“ — Res je: tistim častitljivim starinam, ki to govore, Čebelice niso namenjene, za te so posojilnice. Gospodar in gospodinja hranita in nalagata v posojilnice v dobrih časih za suha leta: onadva morata že znati varčevati. Če ne znata, jima bo slaba predla. Čebelice pa so namenjene tistim, ki se šele učijo varčevati, da bodo znali, ko bodo samisvoji gospodarji in gospodinje.

Slišijo se še razni drugi pomisleki, a eni kakor drugi se razblinijo v nič, ako si jih bliže ogledamo.

Naš klic in geslo je: Čebelico v vsako mladinsko društvo! Bodimo marljivi in vztrajni kakor čebelice. Bodimo veliki v malem! Čebelice so naše ljudske visoke šole v varčevanju!

Zvonimir:

Največji tiran.

Prosto po nemškem.

Noč je razprostirala svoja temna krila nad vsem božjim svetom. Sedel sem pri svojem pisalniku sključen nad modroslovno knjigo. Ura je odbila pol enajstih.

Močno trkanje na vrata me predrami.

„Naprej!“ — Mrzo! pot me je polil. V valujoč plašč zavita, temna, skrivnostna postava, z visokim čelom, z globoko vdrtimi očmi je vstopila.

„Dovolite, s kom imam čast?“ sem vprašal v zadregi. Starec se je nasmehnil in mi podal vizitko: „Tudi jaz sem modroslovec. Pojdite z menoj!“ — Odložil sem neprebrano vizitko na pisalnik in se obotavljal: „Sedaj? Pa kam?“ — „Vi morate z menoj!“ je vskipel modroslovec s takim glasom, da nisem več pomišljal. Šel sem z njim.

Starec je tako hitel, da sem ga komaj dohajal. Ko sva dospela do prvih hiš mesta N., so zamolklo doneli udarci enajste ure iz zvonika.

Skozi mnogo ulic sva dirjala. Kar se ustavi moj vodnik pred visoko hišo.

„Tu stanuje moj prijatelj, velik učenjak. Posetiva ga za trenutek!“ — Bila sva pri učenjaku.

Prav toplo naju je sprejel. Starec je speljal pogovor na važno stvar, ki je učenjaka silno razburjala. Odhitel je v sosedno sobo v svojo domačo knjižnico po knjigo, da dokaže pravilnost svoje trditve.

Starec pa je medtem prijel za pero tega učenjaka, ki je ležalo na mizi in mi ga je pomolel pod nos. Štiri črke so bile vrezane v pero: Greh!

Ko se je vrnil učenjak iz sosedne sobe z odprto knjigo v roki, se je starec poslovil in trenutek pozneje sva že bila na cesti.

Zamišljen sem mu sledil po ulicah. Na glavnem trgu je pred gledališčem, tja me je vodil moj filozof, zdehalo nekaj voznikov; dva stražnika sta se ob hišah izprehajala. Migljaj — in že sva bila na galeriji.

Gledalci so sledili z največjo pozornostjo igri. Gromovito ploskanje zagrmi od vseh strani, iz obraza vsakega pa je odsevalo veselje in pohotnost. Starec mi je pokazal navzgor. S peklenskim ognjem zapisane so se svetile tam štiri črke imena tirana te množice: Greh.

Zgrozil sem se. En, samo en hip, en pogled, ena kretnja, ena beseda — in tisoč grehov!

In zopet sva hitela po ulicah. Prispela sva do največje tiskarne mesta. Spotaknil sem se ob vhodu. „Pozor!“ se je smejal starec in odprl vrata.

Kakor topovi na bojnem polju so stali stroji in so bljuvali z mrzlim mirom tiskane pole iz sebe.

„Kaj tiskate?“ vpraša starec, „svojemu mlademu prijatelju bi rad pokazal, kako tu delate.“

„Izvolite!“ je rekel nadzornik in mu ponudil tiskano polo T.-jevega slavnega romana.

„Ilustrovana izdaja?“ sem menil.

„Da, in kako krasno ilustrovana! Poglejte, prosim!“

boj se bije samo za dušo, za nesmrtno človeško dušo: slutite sedaj njeno neprecenljivo vrednost?"

Prišla sva medtem do mojega stanovanja. Ko se ozrem, ni bilo starca nikjer več!

Burno mi je bilo srce vsled razburjenja. Kdo je bil ta skrivnostni tujec? -- No — saj imam vizitko v sobi na pisalniku! Zdirjal sem v sobo. Svetilka je še gorela.

Na vizitki pa je bilo s priprostimi črkami napisano ime: Življenje.

Prebudil sem se iz težkih sanj. Pred menoj je ležala še odprta modroslovnna knjiga, nad katero sem bil zadremal...

Predno sem legel k počitku, sem pokleknil pred podobo Brezmadežne ter jo goreče prosil pomoči v strašnem boju proti — grehu...

Na delo za dobre časopise!

Bliža se Novo leto in ž njim agitacija za časopise. Časopisje je dandanes vsakdanja duševna hrana ne samo mestnega izobraženca, temveč tudi kmeta, obrtnika in delavca. Po pregovoru: Povej mi, s kom hodiš (kaj čitaš) in povem ti, kaj si, lahko presodimo vsakega človeka po časopisu, na katerega je naročen. Časopis človeka polagoma spravi tako v svojo odvisnost, da ne misli, ne govori, ne dela, ne sodi, ne voli več s svojo glavo, temveč pod vplivom svojega časopisa. Po pravici imenujemo tedaj tisk, časopise, velesilo, vredno našega upoštevanja.

To dobro vedo naši verski in narodni nasprotniki. Radi bi izruval, iz src dobrega slovenskega ljudstva njegovo versko in narodno prepričanje mesto tega mu pa vcepili napačne nauke svobodomiselstva in nekega meglenega jugoslovanstva. Orožje, s katerim skušajo to doseči, pa je njihovo brezversko časopisje. In priznati moramo, da so v razširjanju tega svojega časopisja zelo požrtvovalni, oni časopisov mnogo več pišejo, izdajajo, plačujejo in berejo kakor mi.

Vsled tega tudi mi ne smemo zaostati. Mi moramo braniti svoja načela, svoje svetinje, z dobrim časopisjem. Skrbeti moramo, da vsak naš mož, da vsaka krščanska hiša naroči vsaj en dober krščanski časopis.

Nihče se naj ne izgovarja, da so časopisi dandanes predragi. Tudi druge potrebščine so drage, pa le morajo biti. Dočim pa je pri drugih potrebščinah vse 50- do 100krat dražje kakor pred vojsko, so časopisi le 20krat dražji. Torej v primeri z drugimi rečmi veliko cenejši. Radi tega vsi zdaj ob novem letu na delo za naše časopisje. Kdor želi zmago poštenja, vere, materinega jezika, zmago ljudskih pravic in

samostojnosti našega naroda, naj naroči sam slovenske katoliške liste in naj jih širi med svoje sosede in prijatelje.

Bodimo vsi apostoli dobrega, poštenega, krščanskega tiska.

Dekliški vrtec.

Dekliška tečaja v Celju in Mariboru sta se dobro obnesla. Govornica dr. Angela Piskernik je naslikala v živahnih barvah lep kmečki dom, v katerem zavzemajo domači izdelki odlično mesto. Prof. Prijatelj je govoril o zdravju, dr. Arnšek (Celje) in dr. Justin (Maribor) pa sta kazala na pogubonosni vpliv alkohola na ženo-mati. Udeležinke je seznanil revizor Barle s poslovanjem „Čebelice“, ki si jo naj uredi vsaka D. z., Percova (Celje) oz. Črčkova (Maribor) je opozorila na nekatere nedostatke po Dekliških zvezah.

Materinstvo. „Namen žene je, da postane mati“. Tega se zavedajmo v dno duše. Moderni svet skuša to dejstvo izpodbiti. Moderno naziranje je danes drugačno. Žena iz današnjih krogov se hoče osvoboditi, hoče postati možu enaka v vseh rečeh, v pridobitnem oziru, v službi, v naziranju; emancipirati se hoče, v materinstvom noče imeti nobenega stika. Za vas poštene žene, dekleta in matere je ta resnica nekaj samo po sebi razumljivega toda ker bi moderni svet le znal uplivati na vas, vam moramo zopet poklicati to staro resnico v spomin. Žena je le srečna in zadovoljna v svojem poklicu kot mati, bodisi kot mati družine ali kot učiteljica — mati mladine ali kot usmiljenka — mati bolnikov ali kot mati potrebnih med potrebnimi — v mestu ali kjerkoli se nahaja.

Le to je lepo na njej, kar je pristno ženskega, le to ji pristoji, le to ji nudi polje za udejstvovanje, le v tem jo cenimo, drugod se vedno le osmeši, kadarkoli se skuša oddaljiti se od svojega poklica.

Namen žene je in ostane: Materinstvo. V tem, kar ji je Bog zasadil v naravo, v dušo, v tem se bo ona izveličala. In ali ni tudi ta naloga žene nadaljevati rod, samega sebe v otrocih, ne umreti, velika, žene vredna, vzvišena naloga? Zavedajte se tega dekleta in žene!

Zdi se mi, da se za to težavno in lepo nalogo premalo pripravljate. Dekle, ki dozori in jo vsposobi njena dozorela narava za ženo in mater, se premalo zaveda, kaj vse je treba prinesiti v zakon. Doto da oče ali mati, dobro ženo pa da Bog, tako je pravilo. Kaj ima pa na zdravju skrbeti zase, to se pa mora žena brigati sama, poučiti se mora. Najboljše bi seveda bilo, če bi imela dekleta tudi v zdravstvenih ozirih vzgled na svojih stariših. Stariši naj bi znali temeljne pojme o ohranitvi zdravja in naj bi jih dejansko izvajali v družini tako, da bi otroci že vse doživeli v družini in prinesli s seboj v svet, kar treba in kako treba, da mati ohrani zdravje sebi in vsem, ki so njeni, kako treba, da z vso energijo brani mati dostop vsem škodljivim uplivom v družino. Človeka, posebno družino oškoduje pri današnjih razmerah poleg slabih gmotnih in stanovanjskih prilik največ alkohol. Temu mora mati braniti dostop v družino, če treba z vsemi pripomočki. Žena in mati mora odločno dati svojim otrokom za doto zavest, da alkohol najbolj oškoduje roditelje in rod. Otroci nikdar ne pozabijo, kaj imajo od matere in očeta. Tudi najbolj zanemarjen človek se bo spominjal

kako je bilo v domači hiši. Kot otrok, je človek najbolj sprejemljiv za besede in vzglede, da v tej dobi se določi pogosto smer človeku za celo življenje.

Nevaren je alkohol za človeka, ker ga kot nevarnega ne spoznamo takoj, ker se premalo hitro in premalo jasno pokažejo slabi uplivi alkohola človeškim očem.

Ali vidite današnji svet, kako je vdan alkoholu, kako se ga kar nič ne boji in se mu prav nič resno ne zdi nevaren! In če bi se zavedal, da je naš rod zdrav, v kali ne oškodovan, bi ne bilo tako resno, toda zavedajmo se, da imamo veliko že v kali oškodovanih ljudi med nami, degeneriranih po rodu. Reveži so. Na te ima alkohol ves drug upliv kakor na zdravega, krepkega človeka. Zdrav človek opazi, kedaj ima dosti in če je pameten in ga nima alkohol še v oblasti, bo še znal nehati, bolešno navdan, bolehen, degeneriran človek pa tega ne bo opazil, vrgel se bo alkoholu v naročje in popolnoma ga bo kmalu obvladal. Takemu patološkemu človeku pridigujem popolno abstinenco, zanj ni druge rešitve. Opazujte vpliv alkohola na ljudeh, ne zapirajte ušes znanstvenim dokazom. Duševno in telesno upropašča alkohol ženo, mater, rod.

Dr. M. Justin.

Razgled po svetu.

Požrtvovalnost francoskih katoličanov. Francoski katoličani ne skrivajo za dobro versko izobrazbo samo svojim domačim dijakom, posebno vseučiliščnikom, ampak tudi inozemcem. S prostovoljnimi darovi zberejo vsako leto primeren fond, iz katerega plačujejo stroške kat. dijakom iz drugih držav, da morejo študirati na katoliških univerzah po Francoskem (posebno v Parizu in v Lille). Kakor poroča list: „Les Amitiés catholiques françaises“ v zadnjih številkah l. 1923. je dosegel ta fond v lanskem šolskem letu (1922/23) 60.000 frankov, tako da je moglo študirati 20 dijakov iz Jugoslavije, Češke, Ogrske, Grške, Poljske in Danske na Francoskem. Za letos 1923/24 so nabrali Francozi dosedaj 46.000 frankov, študira pa 17 inozemskih dijakov. — Bolj ko je država katoličane na Francoskem stiskala, tembolj se je dvigala pri njih samozavest in tembolj je rastla požrtvovalnost.

Kaj je z Lurdom? Francoski časniki (Croix, Les Amitiés) z veseljem povdarjajo dejstvo, da se je božja pot v Lurdu po vojski še bolj priljubila ko pred vojsko. Samo letos do oktobra je izdala železniška postaja v Lurdu nad 500.000 listkov. Z večjimi procesijami so prišli v Lurd Angleži, Amerikanci, Španci, Italijani in Holandci. Zdravniška komisija, ki je stalno v Lurdu in h kateri ima pristop vsak zdravnik, je letos morala priznati, da je pet bolnikov ozdravelo na čudežen način. Posebno znamenit je slučaj čudežnega ozdravljenja nekega angleškega vojnega invalida. Veliko katoličanov, ki je izgubilo vero, jo je zopet našlo v Lurdu in res pretresljivi so opisi nekaterih nevernikov, ki so šli s trdnim namenom v Lurd, da bi se tam norčevali iz Marije in iz čudežev, toda odšli so popolnoma izpremenjeni: z vero v Boga in z ljubeznijo do Marije v srcu.

Češka mladina je s primernimi listi dobro preskrbljena. Poleg orlovskih strokovnih listov izhajata v Brnu (Občanská tiskarná) „Hvězda“ in „Naše Omladina“. „Hvězda“ (Zvezda) izhaja šestkrat na leto in stane 18

čeških kron (naših približno 180 K) in je namenjena v prvi vrsti voditeljem. Prinaša posebno veliko zgodovinskega gradiva o razmerju med češkim narodom in Rimom, o Husu i. dr. Navadno poda društvom zelo kratek načrt dela za vsak mesec. N. pr.: meseca marca naj govorijo o pesniku Václavu Kosmak-u in naj deklamirajo njegove pesmi; meseca novembra in decembra naj razmišljajo o poučnem kat. tisku, o dolžnosti članov do organizacije, o plačevanju članarine in naročnine i. dr. — „Naše Omladina“ izhaja vsakih štirinajst dni stane letno 20 čeških kron in prinaša poljudno pisane članke znanstvene in zabavne vsebine. V splošnem ima isto smer kakor „Naš dom“. V Pragi izdajajo „Dorost“, ki odgovarja približno „Hvězdi“.

Goričani so osredotočili vse izobraževalno delo v „Prosvetni Zvezi“ v Gorici. Zveza je razdeljena v okrožja in živo deluje. Ima tudi telovadne in pevske odseke, ter izdaja svoje glasilo „Naš čolnič“ (Gorica, Via Orzoni 31). Letos je imela več lepo uspeh skupnih prireditev. Najlepša je bila menda v Dornbergu.

Mednarodni mladinski kongresi so bili po vojni trije: v Rimu, v Haagu in l. 1923 v Inomostu. Prihodnji bo l. 1925 zopet v Rimu. V Inomostu so priporočali mladini udejstvovanje treh velikih idej: misijonstvo, češčenje Matere božje in vzbujanje duhovskih in redovniških poklicev. Kako delujejo naša mladinska društva v tem oziru?

Hribolazci in ljubitelji narave so dobili svojega posebnega patrona. Sedajni papež, ki je bil sam poprej kot profesor vnet hribolazec, je izbral sv. Bernarda Mentonškega († 15. jun. 1081), ustanovitelja po njem imenovanega zavetišča za zavetnika vsem planincem. O hribolazstvu pravi papež, da nobena telesna vaja ni zdravju bolj prikladna in ne osvežuje bolj duha kakor potovanje po planinah. Naj bi naša mladeniška društva posvečala zanaprej večjo skrb potovanju članov po naši lepi domovini.

Društveni glasnik.

Odbor Prosvetne Zveze se je na svoji prvi seji, dne 14. decembra sestavil tako le: 1. podpredsednik: prof. Prijatelj; 2. podpredsednik: Jožef Stabej; tajnik: dr. Jož. Jeraj; blagajnik: Jož. Mirt; odbornik za treznostno gibanje: Jož. Krošl; odbornik za narodno obrambo: dr. Ant. Medved; gospodar: M. Krajnc.

Članarina, ki jo mora vsako včlanjeno društvo plačati Prosvetni Zvezi v Maribor znaša glasom sklepa zadnjega občnega zbora letno **25 dinarjev**. Društva jo naj pošljejo še tekom januarja Prosv. Zv. v Maribor, Cirilova tiskarna.

Občni zbor SKSZ v Mariboru. Po vojski se ni mogla SKSZ več tako razmahniti kakor bi bilo želeti, veliko njenih najboljših moči in njenega dela ji je prevzel njen sin Orel in mati je živela več ali manj še samo od spominov. Sin je dorastel in zapustil mater, ki je vsled tega skoraj onemogla. Potrebovala je nujno novih osvežujočih moči, jasno se je morala vendar enkrat zavedati, kaj in kje je v spremenjenih razmerah njena naloga, sredstva si je morala poiskati, ki ji bodo najbolj služila, da izvrši to nalogo. Vse to: pomlajenje in utrditev častitljive SKSZ je bil cilj občnega zbora SKSZ v Mariboru. V koliko bo pripomogel ta občni zbor k dosegu tega cilja bo pokazala bližnja bodočnost.

Vkljub skrajno neugodnim vremenskim in prometnim razmeram (vlada v Beogradu še dosedaj ni rešila prošnje za polovično vožnjo!) se je zbralo 35 delegatov podeželskih društev, med njimi več zelo oddaljenih. Prosvetno Zvezo za Kranjsko je zastopal njen glavni tajnik Jernej Hafner.

Občni zbor je otvoril ob 10. uri predsednik SKSZ č. g. dr. Hohnjec, ki ga je tudi vodil.

Zapisnik zadnjega občnega zbora se prečita in odobri.

Predsednik dr. Hohnjec ima na to daljši referat o pomenu ljudske izobrazbe za prospeh naroda.

Tajnik dr. Josip Jeraj poda tajniško poročilo. Sej je imel osrednji odbor v Mariboru 16. Vložni zapisnik izkazuje 130 števil, prometa pa najmanj trikrat več. Poslale so se dvakrat okrožnice vsem društvom. V prvi okrožnici so dobila društva navodila in načrt za mladeniške in dekliške tabore, za dekanijske odbore in izobraževalna društva. Načrt je vseboval kratko vsebino govorov. Vdrugič so se poslale okrožnice z vprašalnimi polami. — Vršili so se mladeniški tabori v Slov. Bistrici, dekliški tabori za posamezne dekanije na Ptujski gori, v Veliki nedelji in Zavrču.

Vršila sta se tudi dva večja dekliška tečaja v Celju in Mariboru. Letos nista bila tako obiskana, kakor druga leta, vsled skrajno slabega vremena. Vendar pa je bilo v Celju ca 150 delegatij in v Mariboru ca 60. — Pripravljena sta letos dva velika narodno-gospodarska tečaja za može in fante v Celju in Mariboru. Za ta tečaj je napravil podroben načrt dr. Korošec. Vodil bo tečaj v Celju dr. Korošec, v Mariboru pa dr. Hohnjec.

V Mariboru se je ustanovila osrednja knjižnica, kot član je pristopil k SKSZ tudi Ljudski oder, ki je zasnovan kot centrala za dramatične odseke. Preko začetnih težav je prešel k energičnemu delu in upati je, da bo izpolnil vse nade, ki se stavijo vanj.

Tedenska predavanja SKSZ v Mariboru so se vršila redno prve štiri mesece leta 1923. Bilo jih je 20. V jesenski sezoni je prevzel predavanja Prosvetni kartel. Ista se lepo razvijajo in so dobro obiskana.

Društev, ki so poslala odgovor na vprašalne pole je 158. Dvajset društev ni odgovorilo. — Včlanjena društva imajo 8271 članov — Mladiških zvez je 11 s 182 člani. Dekliških zvez je bilo prijavljenih 73 s 4330 članicami. Pevskih odsekov je 25, dramatičnih odsekov 18, tamburaških zborov 10, društvenih domov 11.

Delo bo treba poživiti posebno pri okrajnih odborih. — Treba je sistematičnih predavanj, ljudskih iger, strokovnih tečajev, govorniških tečajev i.t.d. Z novimi pravili in poslovníkom bo storjen korak naprej. Statistiko ima SKSZ že sedaj boljšo.

Namesto odsotnega blagajnika prof. Bogoviča, poda blagajniško poročilo g. Krošl. Dohodkov je bilo 3504.70 Din., izdatkov pa 3075.70 Din. Med dohodki je treba omeniti: 1000 Din. podpore od občine mariborske in 1790 Din. iz zapaščine č. g. Žolger. Poročilo se odobri.

Knjižničar, g. Kramberger poda obširno poročilo iz katerega posnamemo: Od 13. aprila 1923, ko se je knjižnica otvorila, do občnega zbora je bilo 38 izposojevalnih ur. V tem času si je 46 članov izposodilo in prečitalo 441 knjig. Žalibog je to število zelo majhno. Temu pa je krivo to, da je bila knjižnica prvotno zelo pomanjkljiva ter se je šele v zadnjem času izpopolnila v toliko, da lahko zadosti najnujnejšim zahtevam. — Dohodkov

je imela knjižnica 6662·75 D, izdatkov pa 6802·60 Din. Izdatke je krila SKSZ iz svojih sredstev, pa tudi knjižničarjevih. Knjižnica ima sedaj 866 slovenskih knjig leposlovne vsebine, 1255 slov.knjig poučne vsebine, 403 nemške knjige, mnogo hrvatskih knjig ter češke in druge knjige. Vsega skupaj ima knjižnica 2605 knjig. — Od tega so vse knjige njena last, razven Ljubljanskega Zvona in nekaterih drugih, ki so last knjižničarja. Knjig je bilo kupljenih za 4300 Din. Ostalo so darovali: knezoškof dr. Karlin 361 knjig, stolni dekan dr. Tomažič 106 knjig, stolni župnik Fr. Moravec 21 knjig, tajnik Marko Krajnc 92 knjig, ravnatelj dr. Jerovšek 6 knjig, profesor dr. Medved 3 knjige, stolni vikar Tkavec 46 knjig, stolni kaplan 5 knjig, knjižničar 94 knjig. — Povprečna vrednost knjižnice je sedaj minimalno računano 150 do 200 tisoč kron. — Knjižnica se mora še izpolniti, ker le, če bo dovolj močna, bo mogla ustrezati potovalnim knjižnicam na deželi.

O poročilu se debatira. — Sklene se, da bodo društva na deželi skrbela za to, da se bodo knjige, ki ležijo posebno po župniščih na podstrešjih, zbirale ter pošiljale v Maribor za centralno knjižnico. (Predlog g. Čedeja.)

Predsednik Ljudskega odra g. Semenič poroča na to o postanku in razvoju Ljudskega odra ter slika težave, s katerimi se je moral isti boriti in se še bori. Ko se bo iz sedanjih težkoč izkopal, bo mu mogoče vršiti svojo nalogo tudi zunaj po deželi. Že sedaj je na željo dajal društvom nasvete, jim posojal razne potrebščine ter jim tudi dejansko pomagal. Ljudski oder ima svoj orkester in prireja v sezoni predstave vsak teden. Nastopil je v Slov. Bistrici, v Rušah, v Jarenini in v Rog. Slatini.

O poročilu se vname živahna debata. Zastopniki društev predlagajo, da izda Ljudski oder ali knjižnica seznam slovenskega gledališkega slovstva. Glede garderobe se je sklenilo, da načelno zaenkrat ne bo izposojeval lj. o obleke zunanjim društvom. Pač pa bo šel zelo rad vsakemu društvu na roko pri nabavi novih kostumov, ki jih lahko na deželi vsaka šivilja lepo in po ceni izgotovi. — Po poročilih dobi odbor absolutorij od občnega zbora.

Tajnik ljubljanske PZ Jernej Hafner utemeljuje potrebo izpremembe pravil in imena ter novega poslovnika. Povdarja idejo solidarnega skupnega delovanja kranjske in štajerske SKSZ ter poda mnogo tehtnih nasvetov glede bodočega dela. — Nato referira gospod Stabej o spremembi pravil. V začetku poroča o nastanku doseadanje SKSZ, in utemeljuje samostojnost mariborske Prosvetne zveze. — Od sedaj naprej se Slov. kršč. soc. zveza naj imenuje Prosvetna zveza. Svoj delokrog razširi tudi na Prekmurje in na slovensko Koroško. Število odbornikov se zmanjša od 12 na 9. Vsi odborniki morajo stanovati na sedežu Zveze. O poročilu se vname debata tekom katere se sklene, da se včlanjenim društvom pustijo doseadanja imena. Občni zbor imenuje vsakokrat pet namestnikov za odbornike, izmed katerih mora odbor v slučaju potrebe kooptirati nove odbornike.

Na to se sprememba pravil, kakor jo predlaga stari odbor, soglasno sprejme.

Na predlog č. g. Avšiča izvoli občni zbor predsednikom Prosvetne zveze dr. Josipa Hohnjeca, v odbor pa gg.: prof. Prijatelj, dr. Medved, Marko Krajnc, Stabej, Kramberger, Krošl, dr. Jeraj in Mirt — Namestnikom imenuje: dr. Jerovška, župnika Gomilška, Rezmana, Dr. Tratnika, p. Pavla.

Preglednikom se izvolijo: dr. Kovačič, prof. Bogovič in Živortnik; v razsodišče pa gg.: dr. Leskovar, dr. Juvan, dr. Vraber, dr. Jankovič in dr. V. Močnik.

Občni zbor nadalje sprejme poslovnik Prosvetne zveze, kakor ga je predložil stari odbor. Sprejme tudi več važnih predlogov glede organizacije Prosvetne zveze, ki se bodo objavili po okrožnicah.

Ob pol enih je zaključil predsednik občni zbor.

Red v društvih. Žalostna slika se nam nudi v marsikaterem društvu. Vse je v neredu: tajniška knjiga sameva v pajčevini, staležne knjige članov ni najti, zapisnik knjig je izginil med vojsko, izposojevalna knjiga vsa zamazana in netočna, blagajniška knjiga še nekupljena itd. Sej ni bilo še nič od zadnjega občnega zbora, kjer pa so, tam pa že vsak odbornik kar od začetka seje obdrži klobuk v roki, da bi prej ko prej izginil. Ena igra na leto, dvoje predavanj in vse je zadovoljno: ljudje, da imajo mir pred sitnimi odborniki, da lahko nemoteno spijo na suhih latorikah, nasprotniki, ker ima društvo tako „razumno“ in „tolerantno“ vodstvo. V takih krajih srečnega miru in spanja pa izobrazba vedno bolj pada, nasprotni učitelji oz. socialistični voditelji zbirajo vedno več mladine okoli sebe najprej v pevskih društvih in v dramatskih krožkih in polagama pa sigurno se odtuji naša mladina kat. društvom in tudi katoliškemu življenju. Zato pa spravite povsod več točnosti, več življenja v prosvetna društva, odborniška mesta niso shramba odsluženih veteranov, ki so že drugod pustili svoje moči in svoj ogenj, ampak središče najboljših, najdelavnejših in najpoštejnijših mož v vsaki fari. Letos bo poslala centrala k vsakemu društvu revizorja, ki se bo prepričal o poslovanju in delovanju po društvih. Uredite že sedaj povsod vse knjige, izvolite nov odbor, ako je star nedelaven in pogumno na delo za krščansko prosveto!

Vsak dober katoličan mora biti tudi goreč misijonar! Kako je pa to mogoče? Naroči si sedaj ob Novem letu zanimiv list „Katoliški misijoni“, ki ima lepe slike in ga izdaja slovensko misijonišče pri Domžalah in takoj boš spoznal kako moreš tudi doma delovati za misijone. Kdor bo vsaj eno številko tega zelo važnega lista prebral, ga ne bo mogel več pogrešati. Naročila sprejema „Uprava K. m. Ljubljana, Tabor 12“.

Katere liste naj naroči vsako društvo? V Mariboru: „Naš Dom“, „Glasnik presv. Srca“, „Straža“, „Slov. Gospodar“. V Ljubljani: „Vestnik Prosvetne zveze“, „Slovenec“, „Mladost“, „Orlič“, „Vigred“, „Domoljub“, „Bogoljub“, „Vrtec“, „Angelček“, „Čas“, „Narodni Gospodar“, „Jugoslovanski Obrtnik“, „Dom in Svet“, „Pravica“, „Pevec“, „Katoliški misijoni“, „Zamorček“, „Odmev iz Afrike“, „Prerod“, „Cerkveni Glasbenik“, „Planinski Vestnik“. V Prevaljah: „Mladika“. V Sv. Petru v Radgoni: „Murska Straža“.

Srečno in blagoslovljeno Novo leto 1924 želimo vsem naročnikom in čitateljem „Našega Doma“ ter vsemu članstvu „Mladiških in Dekliških Zvez“, slovenski fantje od 48. peš. puka v Plevlju (Sandžak) vojaki Orli in somišljeniki: Goličnik Valentin, Medved Josip, Sotlar Franc (6. četa); Gospodarič Leopold, Kac Ivan, Jakob Anton (5. četa); Škufca Alojz, Kunej Alojz (7. četa); Marzel Jožef, Melanšek Ivan (8. četa) ter kličemo vsem prisrčen „Bog živi!“